

8-nji martda dereksiz ýiten ärlerini gözleýän dullar...

Category: Kitapcy, Publisistika, Sözler

написано kitapcy | 26 января, 2025

8-nji martda dereksiz ýiten ärlerini gözleýän dullar... 8-nji MART DÜNYÄ DEREKSIZ ÝITEN ÄRLERINI TAPMAK ÜÇIN MÜÑLERÇE ÖLINIÑ FOTOSURATYNA SEREDÝÄN «DULLAR LAGERINDÄKI» AÝALLARA GÜLÜÑ DEREGINE BATGA PAÝLAÝAR



Siriýanyň demirgazygyndaky çadyr lageri onda ýaşaýanlar sebäpli «Dullar lageri» adyny aldy. Kimsi ärinden aýry, kimsiniň ärinden eýýäm birnäçe ýyl bäri nam-nyşan ýok. Bir böleginiň äri bolsa uruşda wepat bolupdyr.

Köp sanly aýal Siriýanyň demirgazygyndaky şu lagerde ýaşaýar. Lagere «Dullar lageri» diýilýär. / Fotosurat: Burak Ütüşü – Independent Türkçe

«8-nji mart Halkara Zenanlar günü» söwda merkezleriniň arzanladysş aksiýalarydyr gül desseleri bilen, sowgat berişmeler ýa-da köpçülikleýin ýörişlerdir medeni çäreler bilen hemmeleriň özüçe baýram edýän gününe öwrüldi.

Bu günde aýal-gyzlaryň ähmiýeti, tutýan orny pygamberleriň, ideologlaryň, ýazyjy-şahyrlaryň sözleri bilen ýanjalyar.

Çekişme özüne täze söz düzümlerini-de orta çykarypdyr. «Zähmetkeş zenanlar günü» jümlesine arka durýanam bar, görmezlige salýanam.

Habarlar gepleşikleri, gazet sahypalary, sosial mediýa paýlaşmalary, syýasy partiýalaryň asýan plakatlary adamlara şu

güni hemişe ýatladyp dur.

Emma , şu günüň martyň näçesidigini-de bilmeýän aýal-gyzlaryň ýaşaýan ýerinde öz başdan geçiren horluklaryny gürrüň berýän Numa el-Alini diňläniňde 8-nji martyň 24 sagatdan ybarat adaty gije-gündizden parhynyň ýokdugyny duýýarsyň...

Numa el-Ali häzir otuz ýaşynda, görgüli otuz ýaşaýança eýýäm baş çaga dogrup ýetişipdir.

Gije ýagan ýagyşyň ýene sap-sary palçyk getiren bosgunlar lageri Siriýanyň demirgazygynda ýerleşýär. Numa we onuň baş çagasy ýönekeýleriň iň ýönekeý gününüň säherini şu ýerde atyrýar.

Oturan çadyrlarynyň agzy palçyk batgasyndan ýaña aýak basar ýaly bolmasa-da arassaçylygy saklajak bolup jan edýärler.



Hamadan Idlibe gaçyp gelendiklerini aýdýan Numa el-Ali bu ýerdäki bombalamalarda adamsyndan jyda düşdi, häzir ol baş çagasy bilen «Dullar lagerinde» / Fotoğraf: Burak Ütücü – Independent Türkçe

• Janlaryny halas etmek üçin Idlibe gaçyp geldiler, bu ýerde bombalamalardan sypyp bilmedi.

Baş ýyl mundan öň Humusdaky asmandan bombalaýjylar sebäpli janlaryny halas etmek üçin Idlibe gaçyp gelendiklerini aýdýar. Ors uçaryndan atylan bomba onuň adamsyny elinden alypdyr. Şeýdip dul galan Numa el-Ali janyny halas etjek bolup, bu gezek ýanynda direnip duran äri bolmasa-da ýola rowana bolupdyr.

Ol häzir Halabyň demirgazygynda adyna «Dullar lageri» diýilýän ýerde ýaşaýar. Elbetde, onuň çagalarynyň maddy ýetde-gütdelik

zerarly okamaga mümkinçilikleri ýok. Okamakdan geçen, olaryň haçan iň soňky doýa garna yssy nahar iýendikleri ýada düşenok.



Ärinden aýrylyşandan soň şu ýerik gelen Hatyja Mustafa çagalary bilen şu lagerde ýaşaýar, haýyr-sahawat kömekleri bilen gününü görýär. / Fotosurat: Burak Ütöjü-Independent Türkçe

• **Münlerçe dollar para berdik, emma ärimi tapyp bilmedik**

Uruşdan öň Hamada daýhançylyk edip ötüren günlerini «Juda gowy durmuşymyz bardy. Goýunlarymyza serederdik. Soň nägehan uruş turdy, hemme zat weýran boldy» diýip, gürrüňi soňlan kyrk ýaşly aýalyň ady bolsa Žoza el-Hamid.

2018-nji ýylda Hama şäher merkezine işlemek üçin giden äri soň öýe dolanyp gelmändir. Garyndaş-doganlary ony birnäçe günläp gözleseler-de, gördüm-bildim bolmandyr. «Siriýaly degişli işgärleri münlerçe dollar para berdik, ýöne şonda-da ony tapyp bilmediler» diýýän Žoza el-Hamid «Öldümi, ýaralymy, türmedemi... bilemzok» diýýär. Onuň iň kiçisi dört ýaşynda dört çagasy bar.



«Dullar lagerinde» onlarça atasyz çaga ýaşaýar. / Fotosurat:

Burak Ütüşü – Independent Türkçe

• **Yüzlerce jaset fotosuratlaryň arasyndan ärini gözledi**

62 ýaşly Hatyja el-Muharimiň äri 2013-nji ýylda Halapda bir wagtyň özünde duýdansyz «ýitirim bolan» yüzlerce siriýalydan biri.

Dokuz ýyl bäri ony ne gören bar, ne bilen. Uruşda öýlerinden jyda düşensoň Azezdäki lagere ýerleşendiklerini aýdýan el-Muharimiň käte äri bir ýerlerden çykyp gelen diýen umydy tirpildäp gidýänem bolsa, ol inçe umydyň gynalyp öldürilen yüzlerce siriýalynyň fotosuratlarynda ýitip gidendigini aýdýar.

2014-nji ýylda siriýaly bir polisiýa işgäri bu fotosuratlary alyp, ýurtdan gaçypdy. Türmelerde öldürilen 28 müň adama degişli bu fotosuratlar dünýä jemgyýetçiliginiň eline düşenden soň halkara guramalar aýaga galanam bolsa, hiç hili netije gazanyp bolmandy. Hatyja el-Muharrim çap edilen bu fotosuratlara ýeke-ýekeden seredip, ärini gözledi. Birnäçe günläp birgiden öli adamyň bedenine seretdi durdy. Olaryň içinde ärini tapmady. Ol munuň gowulygyny ýa erbetligini bilenok.



«Sezar resminamalary» ady berlen fotosuratlatda müňlerçe adamyň gynalyp öldürilendigi hasaba alyndy. / Surat: France 24

• **Yetmiş çaga ýaşayar**

«Dullar lagerinde» ärlerinden aýrylyşan aýallaram bar.

Yetmişden gowrak çaganyňam ýaşayan lagerinde ýylyň 30-njy fewralymy ýa 8-nji martymy, tapawudyny bilýän ýok.

Ine, batganyň içinde ulalan çagalar we olary şol batgadan halas etmäge dyrjaşýan dul eneler 8-nji marty şeýle

«belleyär».

Jihat ARPAJYK.

@ArpacikCihat

cihad.arpacik@independentturkish.com

Sişenbe, 08.03.2022 ý. Publisistika